

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

ANY XL :: NÚM. 2070

15 cèntims = Atrassats 30

BARCELONA 30 D'AGOST DE 1918

— Escolta Francisquet, no't sens un pes aquí a la panxa?
— Si que'm sento pesat, però tu no't fassis il·lusions que
les subsistències tampoc les pairàs.

PERFUMES NOVOS amb LOCIONS de "MYRURGIA"

Calvicies - Caspa - Caída del CABELLO

CAPILAR AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «América Clínica», Plaza Buencaseo, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

AMBROT F. HERMANOS
Ampelinas - Hoxanetina - Hoxanetina - Hoxanetina

PÍDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"
Precio: 5 Plats frasco
Depositarario:
Laboratorio "GUASCH"
De venta:
SEGALÁ - Rambla San Jose 14
Hijos de VIDAL Y RIBAS - Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO - San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

CAÇADORS!

Les millors espadenyes
més ben construïdes,
sòlides i còmodes,
per a caça, camp i tennis,
són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.º
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda - Expedicions a províncies

BAZAR DE LA UNION

8, UNIÓN, 8
BARCELONA

Utils per a escriptori - Tintes superiors

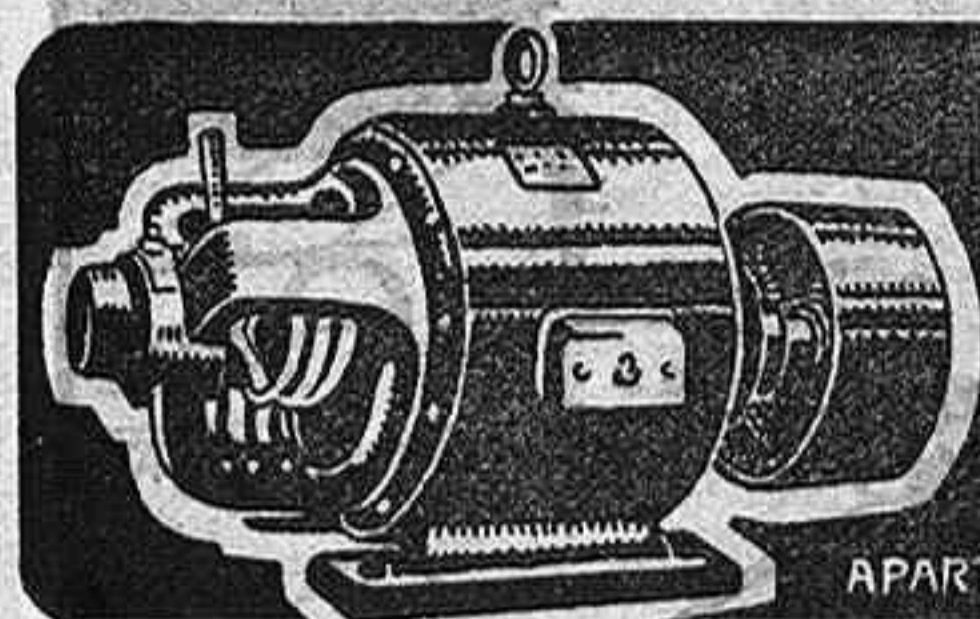
BLOKS NOTES a 10 cènts.

Bazar de la Unión Unió, 3-Barcelona

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12 EL MEJOR MUSIC-HALL DE ESPAÑA Teléfono 3332 A
Continuos grandes programas de artistas de verdadero primer orden

Grandioso éxito de la pareja de bailes internacionales LES OLAF

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS - ELECTRE-BOMBES - ALTERNADORS - TRANSFORMADORS
DINAMOS - VENTILADORS - ETC. - DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

APARTAT 189

MÉNDEZ NÚÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

Aquest número ha passat per la censura governativa
Preguem als nostres llegidors es fassin càrrec de la poca solta de algunes llegendes que van al peu dels dibuixos

EL DILLUNS FATÍDIC

El dissabte passat, com el que vindrà, la gent anava preguntant-se:

Què li sembla hi haurà vaga?

El governador sabia tant com les gallinares de la plaça, i prengué mides; la policia flairava endebades, i no va dormir la nit del diumenge

esperant l'escomesa als primers tramvies, la tropa feu guàrdia a les armes, i els diaris aparegueren recomanant serenitat. No mancà més que el senyor bisbe ordenés la celebració de mises preventives. I el dilluns passà sosegat i modest. Però demà, tornaran les inquietuds com si una mala fada hagués marcat amb predestinacions dramàtiques el primer dia de la setmana.

¿I perquè aquesta por del dilluns, que comença en les taules de la Boqueria i acaba en el Ministeri de la Governació, quan precisament tota la tradició del dilluns és placèvola? A França tant ho és que han afegit un Sant arbitrari al calendari: Sant Dilluns. Al diumenge se feia festa per imposició religiosa, però «feter saint-Lundi» era voluntat ciutadana. I aquest dia plaent se transformà en literari. Sainte Beuve va escriure les seves «Converses del dilluns», i a Espanya aparegueren *Los lunes del Imparcial*, per creure no existia altre jornada amb més reposada pau que la del dilluns.

Però Barcelona és la ciutat de les paradoxes, i d'ença que la teoria de la vaga general va ésser importada pels anarquistes, el dilluns s'ha convertit en diada d'inquietud, en pròleg de setmanes roges, en portal de dipòsit de cadavres. La malestrugància del dimarts i del divendres s'anticipa amb ell, i com que un aglà fa un roure, aquesta energia fatídica que posem en el dilluns, devegades esclata, i en la nostra història, tenim ja el dilluns del juliol de 1909, el d'agost de 1917, i ara a Badalona, el del 26 d'agost.

Perquè els anuncis malestrucs, s'han complert a Badalona? Els esquiroles de Castelló origen del drama podien haver arribat qualsevol altre dia de la setmana. De set dies, ne tenien sis, i fou precisament el dilluns el triat. Perquè? Estava escrit. Es la nova llegenda que comença. Aviat direm: «Dilluns tretze», plens de por, i traslladarem les advertències que volen esquivar els mals auguris, recomanant no's casi ni s'embarqui ningú en dilluns.

Lo cert és que totes les setmanes tràgiques comencen en dilluns, dilluns, el dia blanc, i s'acaben en divendres, el dia negre; que ja tots els pobles de Catalunya, tenen un dilluns trist en la seva història, i que de segur, així com tenim la festa del diumenge, ordenada per l'església, se'ns imposarà a l'endemà la tristesa de la sang vesada, serà un dia nacional, però a l'inrevés, de concentració enlloc d'expandiment, de record i no de oblid, un dia de passió, de la passió de nostre senyor el treballador.

Jo, home superstitios, cada dilluns, al sortir de casa, imitant als romans procuraré iniciar els meus passos amb el meu dret, per a desfer la malignitat de la diada.

PARADOX

Les mosques de La Garriga

L'HOME I LES BESTIES

És cert que els autors ens aconsellen, en sa majoria, que és precis viure en societat i que la sociabilitat és tendència i condició innata en els homes, també és veritat que no hi ha cap autor que ens recomani el fèr extensiva aquesta sociabilitat nostra fins a les bèsties?

Malgrat, hi ha moltes senyores i senyors que creuen natural i necessària la convivència de l'home amb el lloro—poso per bèstia—o amb el gosset. Es veu, certament, que moltes famílies tenen més despert que altres aquest esperit de sociabilitat. Per aitals famílies, el món fóra quelcom incomplet i sense tò si no poguessin viure en la agradable íntima companyia d'un lloro casolà al qual fan participar de les alegries i de les tristesses pairals.—Ja ho veus, *Juanito*—diu a voltes la senyora, al lloro que se la mira amb aquell dolç mirar intel·ligent que tenen certes bèsties.—Ja ho veus; la *Julia* es vol casar! Vol deixar a la *mamá*, i al *papà*, i et vol deixar a tu, pobret, a tu...! Tant que deia que t'es timava...! T'enganyava. Si que t'enganyava! S'estima més a un foraster, i tot perquè porta espasa! ¡Un home que'ns la vol robar!... I aquí esclaten uns sanglots maternals de una gran força dramàtica.

Aquesta participació de les bèsties en la vida de les famílies, arriba a extrems que nosaltres, menys sociables i dúctils d'esperit no arribem a comprendre. Hi ha família que creu honradament que no és possible viure sense la

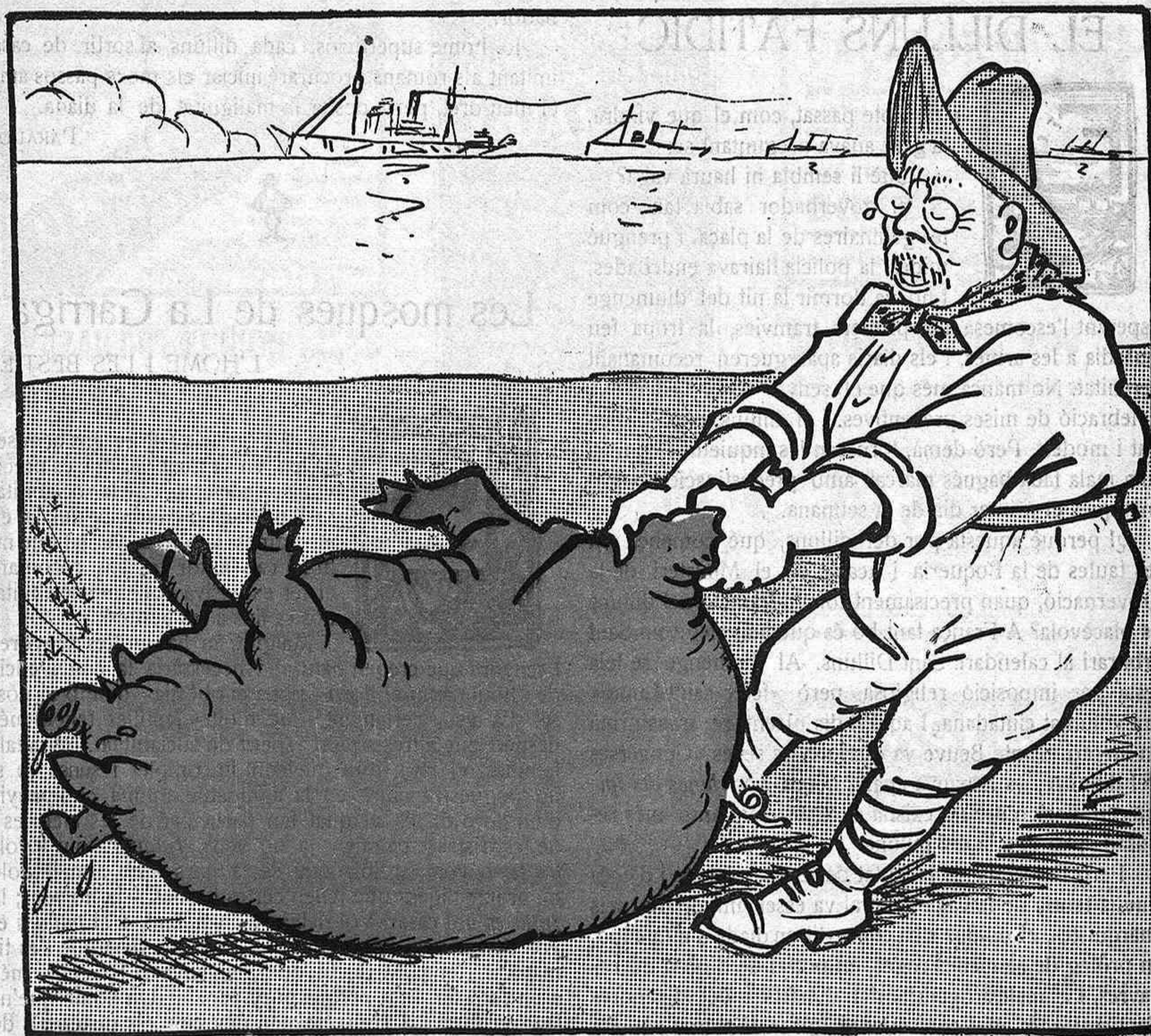
companyia d'un *fonògrafo*, que en el ram de animals que parlen és el més enguniós i mal parlat.

Altrament, aquest és un problema que encara no està resolt. Jo no sé pas si és lògica i natural la convivència de l'home amb certes bestioletes però manifesto categòricament que si l'home ha de viure en companyia de les mosques me declaro en rebeldia i faig professió de fe del més exaltat i ferm individualisme. Nietzsche al costat meu serà una mena de Sant Lluís Gonzaga. No puc! No puc! No hi ha qui m'hi fassi entrar! Les mosques no! De cap manera! Primer mort!

LES MOSQUES DE LA GARRIGA

Fa quinze dies que sóc a La Garriga. La Garriga fóra un poble ideal a no ésser la colònia de mosques que hi dassa l'istiu. No són «les mosques de la plaça pública» pe Zaratrusta, són les mosques de tot arreu. Es la pans-mosquèmia; les mosques del carrer, les de casa, les del veïnat, les del cafè, les de l'església! fins... les de la munyanya.

La Garriga és un poble agradable i pintoresc. Pintoresc per fóra i per dins. Pintoresc desde l'alcaldia al prat. Pintoresc a cal barber—barber model que sap remullar i donar la raó al client amb una gràcia extraordinària—; pintoresc a l'hostal on hi arriben aquells carros de vela, majestuosos que recorden les històries de lladres de cami-ral i fan presents escenes i epissodis de «Les Escuadres de Catalunya» pintoresc al cafè dels senyors, on alguns senyors de la colònia pasturen el llur esperit pel tapet verd de la taula de *tresillo*; pintoresc en els hotels per a reumàtics classificats en reumàtics de primera—els de cân Blancafort; reumàtics de segona o classe mitja, els de l'hotel Martí i reumàtics de tercera, els de cân Fernando; pintoresc al carrer on les *mamàs* barcelonines passen el bé de Déu de ses filles i els estalvis del marit durant tot l'any; i on els senyors passen les seves viseres impecables de pasta de *disco* de gramofón. Viseres que si parlessin, com les plaques de gramofón parlen quan les graten, ens dirien divertides historietes d'estultícia i de banalitat, neutralitat germanòfila, panxacontentisme inclement, etc.

ELS GARRINS DE MALLORCA

—No vui anar-hi a Barcelona que allí tot seguit ens maten i se mengen les botifarres.

La Garriga és, en veritat un poblet superlativament pintoresc i simpàtic però... ¡Oh el terrible però! les mosques m'amarguen l'existència. El menjador de casa és la plaça de la Concòrdia o la Porte Saint Martin de les mosques. Una assemblea continua. Una fira de mosques. Una multitud revoltada. Sembla que vagin telers. S'hi sent el mateix soroll que en una fàbrica de teixits. Lo mateix, però menys harmoniós, com si tots els orfeons del món, s'hi haguessin donat cita i cantessin una d'aquelles cançons d'En Clavé en les que s'imita la cornamusa.

De vegades, tot dinant, en cau una a l'escudella. Es que l'espai és petit per al número d'aparells que hi voleien creuant-lo en totes direccions; es que ha topat una mosca amb un altre i la més dèbil ha resultat amb *panne*. Es toquen una amb l'altre. Es fan malbé. S'empaiten. Es maseguen però, sobre tot, maseguen al que les ha de suportar.

Diu que no són del poble; diu que hi passen l'estiu. Serà pot-ser, que el canvi d'aigües els prova. El cas és que se't mengen de viu en viu.

Quan comparo el vol pausat i suau de les escasses mosques barcelonines, que baixen a les taules i es posen sobre els objectes com en un *vol plané*, amb l'agitació turbulent de les mosques de La Garriga, penso amb fruïció quan beneficiosa és, tant en les besties com en les persones la influència del medi ambient. Les mosques de la colònia es prenen aquesta terra com a país conquistat. A Barcelona pot-ser volarien d'altre manera. Aquí es creuen en llibertat de voleiar com els sembla.

La Garriga és un poble altament agradable. Llàstima que les mosques s'hi manifestin d'una manera tant agitada. Creiem que l'Ajuntament hauria de preocupar-se'n i dictar mides regulant el trànsit d'aquets animalots. ¿No ha fixat fa poc temps uns cartells amb sentències i màximes morals per als homes? ¿Perquè no hi ha afegit algun consell al·lusiú a les mosques? Podria dir, per exemple: «Mosques, respecteu les calves». Res hi ha més empipador per a una calva que la santa insistència (perdó Xenius) d'una mosca.

Si La Garriga vol ésser un poble agradable al foraster deu preocupar-se d'aquest problema. Per Europa s'ha parlat del *peligro amarillo*, per a La Garriga jo senyalo el perill de les mosques que no'm deixen acabar dignament aquest article perquè ara mateix em volten i m'amoïnen.

MANEL FONTDEVILA

A CAU D'ORELLA

Un crit en la foradada

Aquest, que sembla el títol d'una novel·la d'En Pere Mata, vol dir que En Gustau Violet, gran, com escultor i com amic, al passar la foradada de Cerbère, camí d'Espanya, va donar un visca a Espanya!, que ningú contestà. És una bonica història.

Violet tornava de la guerra. Violet, ja ho sabeu, és ben nostre. Biscaia ne tenien un de nostre, En Mogrobejo, l'escultor; a València, En López Chavarri; a Madrid, En Díez Canedo; al Roselló, era En Gustau Violet. Entre Prades, la seva vila, i Barcelona, havia una constant comunicació radiocordial. I de sobte la guerra, la marxa al front d'En Violet, vestit de tinent, tres anys d'angúnies, i a l'últim, complits els cinquanta anys, la llicència abso-

luta. En Violet se va reintegrar, ple d'emoció, al seu estudi de Prades. Després, fervorosament, com el qui compleix una prometença, se posa camí de Barcelona.

I el tren va sortir de Cerbère, entrant en la foradada internacional, per on passaven treballadors espanyols, gent de València, de Múrcia i de l'Aragó, que retornaven de França. En Violet, content com un infant, va treure el cap per la finestra, i per damunt dels caps d'aquells treballadors espanyols, llençà un visca Espanya!

Ningú va respondre. En Violet pensà: «Amb el soroll no m'han sentit.» I s'acabà la foradada, i En Violet va rebre l'aire i el sol d'Espanya. El tren marxava poc a poc. Els treballadors, al seu costat, seguien caminant poc a poc. En Violet, radiant, tornà a cridar.

—Visca Espanya!

Els treballadors espanyols, la gent de Múrcia, de València, de l'Aragó, aixecà el cap, mirant an aquell home entusiasta. Ningú va respondre. Alguns rigueren.

—¿Quièn es ese?

—No sé; un franchute que s'ha «guillao».

El començ de la «rentrée»

Malgrat la calor, ja comença el retorn d'estiuejadors i d'excursionistes. En Brossa ha estat el primer. En Brossa, fins en aquestes anècdotes quotidianes, conserva sempre primacia. Ve de l'Aragó, de Graus i de Benasques, les terres fortes i històriques. I En Brossa torna meravellat. Cada muntanya és un Himalaia; cada riu, un Missisipi; cada perdiu o pollastre, menjars divins que rivalitzen amb els del restaurant Henry o els «Ambassadeurs», a París. En Brossa conta aquestes delícies als seus amics de l'Ateneu i, en un moment de la descripció hiperbòlica, En Brossa diu:—En aquell país tot són cascades!

Els amics riuen, incorporant la malícia pornogràfica al paisatge. En Brossa, sempre ennoblint les coses, respòn:—Vosaltres sou uns eròtics i jo un estètic.

El colonial dolent

N'hi ha un. Potser abunden, però nosaltres no en coneixem més que un: En Marsillach. Arriba al poble, el tasta i escriu una crònica en contra. El poble i la colònia estiuejadora s'indignen, i esperen. Al cap de quatre dies, una segona crònica i també en contra. L'alcalde pren mides, els sotscriptors dels diaris se donen de baixa, la colònia fa el boicot an En Marsillach i s'esperen aconteixements. En Marsillach hi torna. Aleshores l'embesteixen i l'expulsen, o el persegueixen, com a Gualba.

Una vegada no va escriure res, però anava vestit de blanc puríssim, i a la nit, passejant-se per les afores del poble, feia por.

—Hi ha un fantasma! Hi ha un fantasma!

Ara En Marsillach és al Figaró, i com que ha començat les seves cròniques estiuenques a *La Tribuna* amb el pseudònim de «Ugolino», que és tot un pseudònim, la junta del Cassino s'ha reunit, acordant iniciar les intimidacions.

—Miri, senyor «Ugolino»—li han dit.—Nosaltres no volem dir que el Figaró sigui el Paradís, però alguna cosa tindrà quan vostè ha vingut. Nosaltres l'estimem i no volem que el deshonri. Si ho fa, nosaltres demanarem la seva extradició.

En Marsillach ha sospès les seves cròniques per a no tenir de cantar la cançó del *Vagamundo*, que va cercant un troç de terra on poguer jaure a l'estiu.

VERITABLE Y

EXEMPLAR

HISTORIA DE

MAI CASSADOR

era pas mal caçador En Sistachs perquè no sabés posar una bala al cap d'un cinglar ni una perdigonada a l'ala d'una perdiu o a les anques d'un conill. Molt al contrari, tant valent-se de les

armes de foc com dels demés atuells que per a copsar vius o morts els animallets de Déu ha inventat l'home, En Sistachs era un cap de brot. Ningú com ell tenia ensinistrada la fura; sabia com ningú posar llassos entre mig de les mates de roldó, bruc y arbós i era un mestre en embescar els branquillons.

No parlem de reclams; en aquest rengló tan se li endonava anar a matar perdius tot vestit d'herba i amb un mascle a la pitrera, com fer voltar els mirallets de caçar aloses. No parlem dels cops de teles, que en això i en caceres n'era mestre, tant com de pescar a la bassa gran amb dinamita.

Tant ne sabia que molt aviat en ses terres s'acabaren els caps de caça i en sos rius les truites, els barbs i les

anguiles. Què faràs? se digué aleshores. Després de rumiar decidí seguir ses proeses cinegètiques per camps boscos dels veïns. Aquests del primer li donaren permís de bon grat, després sense negar-li la entrada ja no feien tant bona cara, i finalment, veient que no deixaven res per magre i que tant se li endonava tirar a les velles com als llorigons, decidiren que ja n'hi havia prou i que si volia fer mal, que el fes a casa seva.

A conseqüència d'aquest acord, tancaren els boscos i les vinyes i les prades amb filferro d'aquest amb punxes que vénen a can Rivièra, no deixant més que una entrada com una esclatxa i encara a cada costat hi posaren un lleterero que deia: Vedat, i feren saber al mal caçador que en aquelles terres sols podia caçar-hi l'amo o be amics i llurs convidats.

Ell no era ni una cosa ni altre, i com es natural, al rebre'l avis tingué una grossa enrabiada. Després digué: bal i sense fer cas de lletereros ni d'esbarzers artificials seguí caçant com si tal cosa.

Els amos aleshores posaren guarda-boscs; el mal caçador no'n feu ni mica de cas i seguí empaïtant conills i llebres, garces i perdius, allà on les trobava. I ve't aquí que un dels guardes li digué: prou, i tractà de foragitar-lo del vedat i pendre-li la escopeta. Pobre guarda i pobre amo; el bandoler demanà ajuda a uns altres bandolers dolents com ell i tots plegats se ficaren al vedat mataren al guarda, al amo i a les llurs families i calaren foc als pins, desbrotaren les vinyes i trepitjaren les espigues.

Els demés amos veient això, demanaren auxili als moços de les Esquadres, aquells minyons de'n Veciana, però tot i anar-hi amb bits de bou res pogueren i recelaren, mentre el mal caçador seguia fent mal i ja no quedava quasi vedat que no hagués rebut, quan se decidiren a cridar al civils. Res tampoc, la benemèrita fou aallicada com els vencedors del Barbut i als pobres propietaris no els quedava més remei que cridar totes les oques del rei i àdhuc posar-se ells mateixos a perseguir aquells endiastrats que se creien que tot era seu i que

en aquest món no calia més que robar, matar i no fer mal a ningú que deien els carlinots.

Encara resistiren el mal caçador i els seus, però com que tot s'acaba en aquest món, un dia reberen una garrotada, al altre un cop de roc, una perdigonada, se trencaren una pota i un braç, i finalment, esparracats, morts de gana, caigueren en les mans dels rabiosos propietaris (rabiosos propietaris si, que qui pert el seu pert el seny), els quals els penjaren i se repartiren llurs bens.

Just càstic a la maldat.

Ja hi som

A som aquí; diu que és una cosa tan bona per a la salut, potser sí, però jo trobo que és una medicina una miqueta amarga la d'aquests viatges d'estiu i aquest romandre en un poble que no té res de bonic i sí molt de calorós. Però en fi, alguna cosa deu tenir quan hi han tants aficionats.

El viatge comença per ésser una cosa divertidíssima; te carreguen de paquets i cap al tren, hi vas aviat per tenir bon lloc, prens un billet de segona i te trobes amb que mitja hora abans d'arrencar el tren ja és ple de gom a gom; què farem; és clar que per menys de res tornaries cap a casa, però tothom és fora, el pis és tancat, els llits desfets, no tens més remei de viatjar a plataforma allí el vent, per poc que pugui, t'arrebassa el berret, allí se t'omplen els ulls de bolves de carbó, menges fum i si plou te mulles.

Després d'una hora o dugues hores, o el que sigui, com que tú ets persona previnguda i ja tens d'anar a fora has triat per sojorn un poble sense cassíno i això es troba sinó anant bastant lluny i separat de les vies del carril, al deixar el tren agafes la tartana, i primer carretera enllà i després riera amunt i al final pujar la costa, arribes ja negre nit, menges sense gana i te'n vas al llit sol o amb la dona. En aquest darrer cas la dona te pregunta:

- Que no has pujat la mosquitera.
- No.
- Ni Zapironi.
- Menys.
- Doncs ja estem guarnits, no pensis pas en descansar, això està de mosquits que fa fredat. Ja els sentiràs.
- Molt bé.

I efectivament els sents i de valent que els sents els seus càntics i les llurs fiblades. Pases la nit renegant i donant patacades aquí i allí com si te haguessis tornat boig.

Se fa de dia, els mosquits se'n van a dormir i pots fer guerra a les mosques; un no sap d'on surten, dintre les cases hi han les pròpies de les cases, surts a fora i trobes les de corral totes pesantes i les de femer que són aquelles verdes, vas al bosc i hi han les de bosc, negres i peludes. Lo pitjor és que la guerra no les hi fas tú an elles sinó al revés, són elles les que prenen la ofensiva i te empaiten i te piquen, i fan pessigolles i, sobre tot, fàstic, vòmit i pudor.

Per cert que amb això de les mosques passa una cosa molt divertida, és un dir això, no comprenc com la gent és tan poca solta; diuen que perquè no n'hi hagin al menjador, que és el lloc on molesten més, lo millor és deixar aquesta cambra a les fosques quan no és hora de dinar o sopar, i en efecte, elles s'atipen a la mateixa hora que tú i després quan tanques s'adormen, fan la sesta, paeixen, i quan tens de tornar a obrir per a menjar, altra vegada les trobes aixerides, descansades, en perfecta disposició per a acabar-te els quartos.

El que se la carrega amb tot això és un pobre cadellet que corre per sota la taula esperant un rosegó, i lo que copça és alguna puntada de peu. I és llàstima perquè

les sevès qualitats el fan mereixedor d'uns altres tractes. Com que li acaben de sortir els queixals se veu que la boca li fa mal i per a fer-se passar la ràbia, s'entretré mossegant-ho tot; si dorms en un balanci te queixaleija les mans, si seus a taula; la sola de les espadnyes, si camines, els baixos dels pantalons, etc. Ara que com s'ha adonat de que la culpa de rebre tantos, en comptes d'ossos, la tenen les mosques els hi ha declarat la guerra més ferotge i les agafa amb la boca i se les menja.

Hi han també gripaus que xiulen, granotes que canten, cigales que rasquen, grills que atabalen i especialment un rossinyol que refila i el que empipa més que tots.

Hi ha ximplers que diuen que això del rossinyol és tan bonic; no sé pas què hi veuen, el sentíssim com jo, mentre em barallo amb els mosquits.

En fi, ja hi som; fem salut.

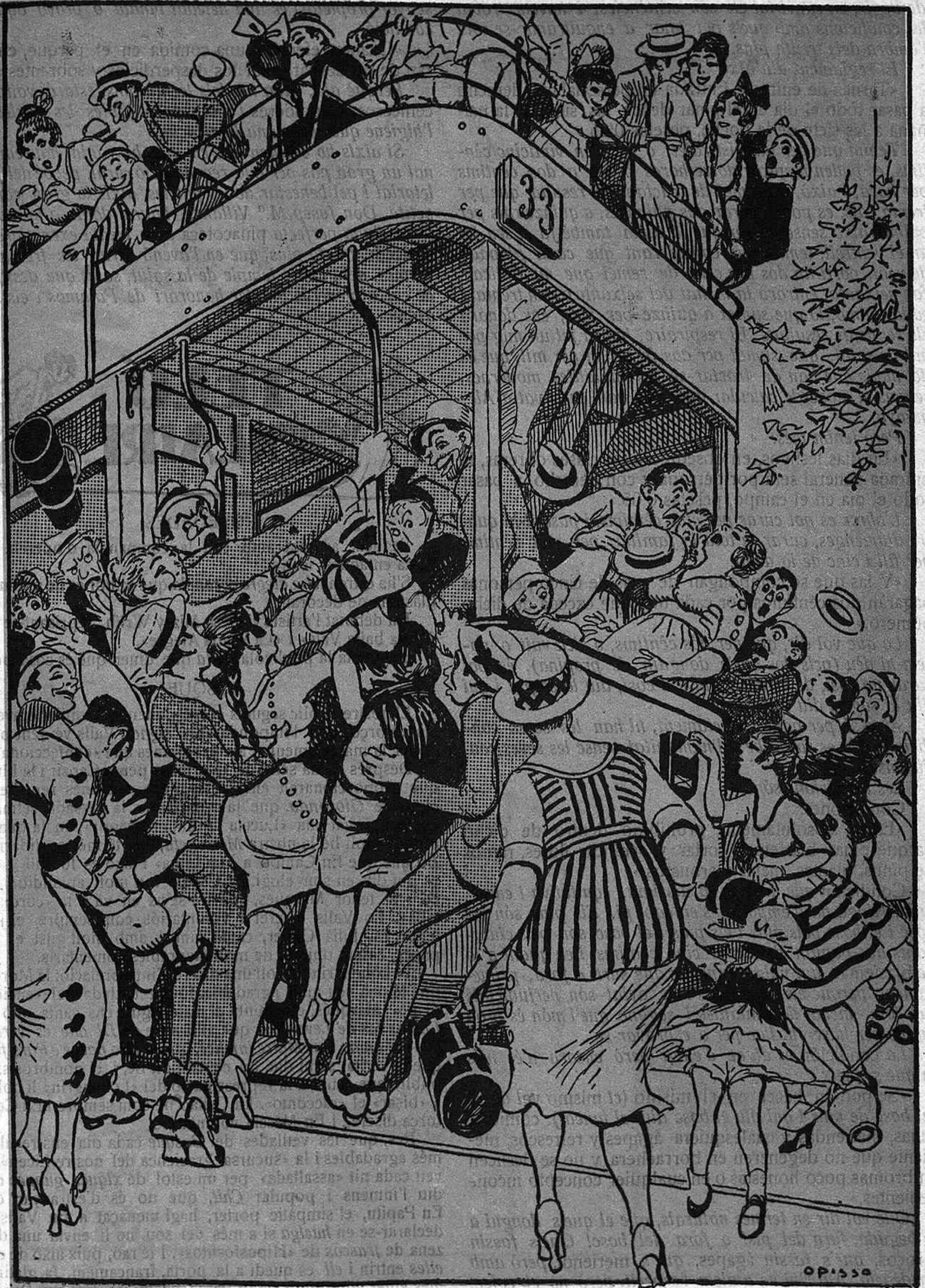
UN RESPIRATORIUM

El llegidor haurà sentit a dir, si no ho ha provat per experiència, que no hi ha res tan sanitos pels pulmons, o pel que dú els pulmons, com respirar reïna de pi. Hi ha hagut persones que han estat mitja horeta de nas a l'escorxa i s'han curat una pulmonia. Hi ha qui ha anat a fer una costellada, i pel sol fel d'estar sota dels pins, ha començat a respirar, a respirar, i vinga anar respirant fins a l'hora de la seva mort. Els grecs i els gòtics ja els recomanaven, i els metges moderns, quan veuen un home (i qui diu un home diu una dona), que no saben com sortir s'en, l'envien a sota una pineda i pel mitjà de l'absorció, me li enquitranen tots els dintres mateix que una barca vella.

Lo que passa, és que les pinedes van escassejant més cada dia. El qui en té se les vol pel seu còs, i un cop se n'ha ben saturat, fer-ne llenya, i portar-la a vendre. El pi, tal com se posen les coses, aviat serà un arbre d'invernacle, el pinus raris, una cosa exòtica, arribarà un punt que si el govern no pren mides coercitives, el pobre que's vulgui curar pel tractament de la pinoteràpia, tindrà de comprar-ne una branqueta a casa de l'herbolari, penjar-la al balcó, com a les tavernes, i respirar-la a domicili.

Per sort: Don Josep M.ª Villahur i Caselles, de Palamós, ha vingut a omplir aquest buid amb fets de tal naturalesa que no les agrairà mai el poble. Don Josep M.ª Villahur i Caselles, té una pineda a la «Fosca». Persones que ens mereixen crèdit hi han estat i ens asseguren, que Don Josep M.ª Villahur, etc., posseeix en un tancat, més de trenta pins autèntics, amb el seu tronc, amb el seu plomero i amb tot lo que té de tenir un pi, de la mena respiratòria. Aquests trenta i pico de pins, el generós propietari els ofereix al bé del poble, i amb els pins també hi va el quitrà, l'ombra i demés ingredients, que's necessiten per a la cura de les vies respiratòries, com de les vies digestives, com de tota mena de vies.

Naturalment, que això Don Josep, no ho fa de franc, però ben poc s'en falta.

El conductor.—Calma!... Amb ordre tots hi cabrem;
si empenyen deixo anar el «lleno».

Opisso

En el Butlletí Oficial de la província de Girona, an aquest periòdic que si bé és cert que no és molt divertit de llegir, en canvi tot ell són sentències, i havem trobat les condicions amb que's pot anar a enquitranar-se sota l'ombra dels trenta pins.

El reglament diu així:

«Tarifas de entrada: Entrada unipersonal con derecho a pasar todo el día en el pinar desde las siete de la mañana a las siete de la noche, pesetas 0'25.»

Tenim que per un trist ralet, o bé sien vinticin cèntims, es poden respirar dotze hores o sia a dos cèntims per hora, i això, a un mes de tractament, resulta que per trenta rals, es poden curar dos pulmons, a quinze rals per pulmó, això sense contar que la toma també fa el seu fet an el ventrell, tenim, que considerant que cada glopada de vent, porti un dos per cent de remei que multiplicats fan seixanta, entrarà la meitat del seixanta o sien trenta a cada pulmó, lo que sumat a quinze per mes, ens donarà els següents resultats: El respiraire, haurà fet un mig per mil de salut, que sumat per dos fa un hū per mil, que és del mode que han de tractar-se les malalties modernes, segons el mode de calcular que ens han ensenyat a Alemanya.

Però tenim més:

«En días festivos, en obsequio a las clases obreras, la entrada general será por persona y con derecho a pasar todo el día en el campo, pesetas 0'05.»

L'obrer es pot curar per cinc cèntims, i pasant-hi quatre diumenges, curar-hi tota la família, per vint cèntims per fill i cinc de la dona.

«Y las que se compongan de mas de cinco personas pagarán dos céntimos por cada una que exceda de dicho número.»

Lo que vol dir, que per dos cèntims, o sien vuit o posem-hi deū (pels dos que's donguin de propina), és pot curar un cosí, de torna, o qui diu cosí, diu la sogre i qui diu la sogre, diu la peste.

Això sí, per aquest tractament, hi han les seves condicions. No es fa un bé a l'humanitat sense les seves condicions.

Les condicions són.

Condiciones:

«Estará absolutamente prohibido dentro de dicho parque-pinar blasfemar, cortar y arrancar flores, ramos de pinos, plantas, matas y arbustos.»

Condición que trobem justíssima, equitativa i encertada. Ningú ha d'emportar-s'en cap pi. Els pins són pel bosc i el bosc pels pins i els pins i el bosc son pels ciutadans que paguin de dos a cinc cèntims, i en quant a lo de blasfemar, qui vulgui renegar que surti a fora, primerament perquè els mals mots més aviat són perjudicials per tota mena de malalties i segona que'l món és prou ample per haver-hi lloc per a esbravar-se.

La condició és digne d'elogi però encara n'és més la que segueix.

«Se podrán hacer en el mismo (el mismo vol dir el tal bosc de pins i qui diu el bosc diu el tanca): comidas, cenas, meriendas y cualesquiera ágapes y refrescos, mediante que no degeneren en borrachera y no se deslicen en bromas poco honestas o en cualquier concepto inconvenientes.»

Que vol dir en termes naturals, que el que's dongui a la beguda, fora del pis! o fora del bosc! Que's fassin arroços, que's fassin ágapes, que's meriendi, però amb prudència. Allí s'hi va a alçar l'esperit, però no el colze. Els colzes quiets. Allí s'hi va a fer salut (de dos a cinc

cèntims de salut), i no a deslizar-se ni a blasfemar. Allí és un Respiratorium i no un bosc de profanació, i que'l senyor propietari és una netedat innata o prova aquesta condició.

«Cuantos efectúen una comida en el parque, cuidarán de no desparramar los desperdicios y sobrantes.»

Perquè allí, cada un dels trenta pins, estarà voltat de ceniceros, escupideres i pisapapeles i totes les regles de l'higiene que recomana la ciència.

Si aixís ho entenen tots els que hi vagin, haurem donat un gran pas per a la regeneració rural, pel bé del proletariat i pel benestar de les pàtries, aixís la gran com la petita. Don Josep M.ª Villahur, haurà dotat a la nostra terra d'una perfecta pinacoteca amb trenta exemplars resináceos, trenta pins, que en l'avenir seran les trenta columnes, del gloriós temple de la salut, salut que desitgem de cor al generós pinater honorari de Palamós i els seus afòres.—XARAU

NOVEDADES

Segueix actuant amb èxit la companyia d'opereta que actua en aquest teatre.

S'ha estrenat *La alegre coroneta* que millor és no parlar-ne. Llàstima de decorat!

Ha debutat l'artista vienesa Mizzy Writh, reprisant-se «Su Alteza baila Vals» i «La Viuda Alegre».

S'anuncia la pel·lícula *Atila* que diuen que és cosa bona.

BOSQUE

El nostre públic segueix corresponent a les mil meravelles als esforços que l'imponderable *signor* Valls vé fent per a donar la major amenitat als programes que «confecciona».

Després d'una sèrie de «Marinas» per la Capsir i la Lloró, que proporcionaren envejables plens, i d'unes representacions de *Gioconda*, que ja'n parlarem la passada setmana, ens han donat una «Luccia di Lammormoor», en la qual hi estigué molt bé la nostra *Merceneta*, que té més partidaris al *Bosque* que En Cambó a «La Lliga» i això és lo millor que es pot dir en son elogi. La Capsir fou molt aplaudida, així com el tenor Marqués, que ara se'ns en va a la «coronada villa». En Valls discret i voluntariós com sempre, el jove tenor, En Julià Oliver, cantà també amb molt gust el seu paper, éssent objecte de molt favorables comentaris.

El «Lohengrin» assolí una discreta interpretació: la Moretti, que té una veu molt agradable, fou secundada pel «enciclopèdic» Marqués, que amb el mateix gust ens canta allò de *Costas las de Levante...* que allò altre de *Di que es verdad que me amas*, que *Matre infelice*, que el *Mio padre è Parsifale*, que la veritat sigui dita ho cantà molt bé, i el nombrosíssim públic que acudí a la representació del «Lohengrin» li obligà a «bisar» el «racconto». La Callao bé com sempre i En Cortés força discret, i En Massia voluntariós.

Res, que les vetllades del *Bosque* cada dia ens resulten més agradables i la «sucursal graciencia del nostre Liceu» es veu cada nit «assaltada» per un estol de *xiqués guapes* que diu l'imens i popular *Chil*, que no és d'estranyar que En Papitu, el simpàtic porter, hagi menaçat a En Valls en declarar-se en *huelga* si a més del sou, no li envia una dotzena de *frascos* de «Hiposfosfitos». I té raó, puix això de que elles entrin i ell es quedi a la porta, francament, fa glatir al més enter admirador de *to* Pere Corominas. I pobre *Papitu*, en pocs dies ha perdut tres unzes i mitja!

PARLA BN MAURA

— Me sembla que des d'avui, ningú negarà que som un ministeri d'altura.

Quan diumenge passat arribarem amb el tramvia a les vores del camp del *Barcelona* un silenci sepulcral regnava arreu.

Hi havia partit *Reus-Palafrugell* però no sabem si perquè els barcelonistes eren a veure jugar el seu club a Sans o perquè no'ns interessaven els reusencs i palafrugellencs, la qüestió és que al penetrar en el camp quedàrem astorats.

No hi havia quasi ningú!

I fa tant trist veure un camp de futbol sense públic!

Els escassos espectadors no s'amoinaren ni cridaren. Silenciosos i recullits, semblava que assistíssin a una missa de *Requiem*.

Els de Palafrugell feren un gol. I els de Reus cap. Però com que a Reus per un tanto no diuen res, tot s'acabà en pau i gràcia de Déu.

A Sans pal·liça del *Centre Sports* al *Terrassa* per 5 a 1 i empat del *Barcelona* i l'*Inter* a 2 tantos. Com que era festa major, quedaren tots conformes.

Al Park els cicleros aquests que porten la cartera de les pel·lícules al coll i que devegades us sorprenen per aquests carrers estrets amb sa bocina escandalosa, feren una carrera al Park de la Ciutadella.

Guanyà En Fadoro que resultà ésser del Cine Monumental.

Al mar el nostre pà de cada diumenge i carreres natatòries, water-polo i de tant en tant En Cuadrada batent algun record.

Què hi farem?

ESQUELLOTS

L'espíritual Marian de Cavia, se queixava l'altre dia de que la ingrata generació actual no commemorés com era son deure el centenari del naixement del cèlebre Cúchares. Realment seria una vergonya: feliçment, emperò, a Barcelona hi ha una entitat cultural nomenada «Grup Ojén», i aquesta societat celebrà l'aniversari amb un acte públic, en el qual un senyor «Segundo Toque» llegí una conferència sobre *Cúchares y su tiempo*.

Eh? Què tal?... Som o no som castiços? Després estranyaran que d'aquí surtin Ventoldràs.

Molt bé. Saben quina missió es la del «Grup Ojén» sobre la terra? Volen saber-la? Mirin: Quan hi ha correguda, els socis agafen una garrafa d'aiguarent i se'n van a la plaça; per cada cavall que maten se'n beuen un got.

Naturalment, si la correguda és bona, si han matat molts cavalls surten alegres. Si els braus no embesteixen surten tristos. Què són quatre o cinc gots d'anís d'Ojén per a ofegar les penes d'aquesta vida!

Diu que els vaguistes de Badalona han escapat cap a les muntanyes.

Suposem que ni civils ni guàrdies de seguretat tindran valor de seguir-los.

Pensin que encara hi ha veda!

Els de *La Publicidad* són molt bromistes. Com tots o quasi tots els diaris, han decidit pujar el preu; això no té res de particular; lo divertit són els motius que, segons ells, els obliguen a pendre semblant mida.

Aquests, aquells, els de més enllà, nosaltres, diguerem clar als lectors: Amics nostres, al punt, que nomenarem de

FLY

OBERTURA DE LA CAÇA

—La diversió del senyor Esteve; les primeres tardes de Setembre.

dalt, en que s'han col·locat el paper, la tinta, els gravats, etc., etc., etc., no s'hi pot arribar per cinc cèntims, cal pagar-ne deu mentre duri la guerra.

Això fou parlar clar i el públic se feu desseguida càrrec de la raó. Però els de *La Publicidad* són d'una altra mena. Tenen fama de mil·lionaris i la volen sostenir; amb això al pujar el diari a deu cèntims, mai dirien per què ho fan?

Para no perjudicar a la mayor parte de la Prensa que, a consecuencia del encarecimiento de las primeras materias, ha tenido que doblar el precio de venta.

Me sembla que els lectors contestaran:

—Home, me fa gràcia! Per a no perjudicar als rivals ens perjudica a nosaltres?

I els directores de *La Vanguardia*, *La Veu*, *Las Noticias*, *El Ciero*, *El Korreo*, *El Diluvio*, etc., etc., li diran a chor, recordant els anys que anaven a estudi i sentint-se camells.

Y el camello respondió:

—*Gracias, señor elefante.*

Diu que al senyor Echàvarri, jutge del procés Brabo Portillo, l'estan empipant a força d'anònims.

Que li enviïn molts anònims m'ho crec; ara, que l'empipin, no. Perquè el senyor Echàvarri és una persona digna i sap lo que té de fer-se amb un anònim: no llegir-lo.

Amb això, si volen, ens els poden enviar a la Redacció. Els farem llegir al moço.

Ve't-aquí que un ganassa de disset anys, en contes d'anar a sos afers, s'entretingué a jugar en el carrer de Sepúlveda amb uns nins que semblaven angelets; uns eren rossos, els altres bruns; tenien ulls negres i blaus, anaven una miqueta bruts, pobrets!, però era de pastar fang allà on brollen els cavalls.

Ai, ignocent Josep Claurell!

Quan més encisat estava contemplant-los, ajudant a fer coques, un dels nois li badà el cap d'un cop de maó.

I rient i xisclant fugiren tots; no se'n pogué atrapar cap. Déu protegeix la ignocència!

Ha pres possessió del càrrec de Cònsol de França, a Barcelona, M. Charles Filippi, qui ho era darrerament a Turin.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA endreça un efusiu salut al nou representant de França, a Barcelona, fent vots, una vegada més, pel triomf de la causa al·liada.

No se sap encara prou clar lo que passà a Badalona; però de moment ens agradaria saber una cosa:

Què ho fa que quan el poble tira contra els civils no els toca quasi mai?

Per què no fallen mai les bales dels civils?

A Buenos Aires morí un poeta que en terres d'Amèrica era tingut en molta estima; se deia Guido Spano, duia una cabellera i una barba molt llargues i era l'autor d'aquella cèlebre poesia que comença:

En idioma guarani

Una joven paraguaya

Tristes endechas ensaya

Cantando en el arpa asi

En idioma guarani:

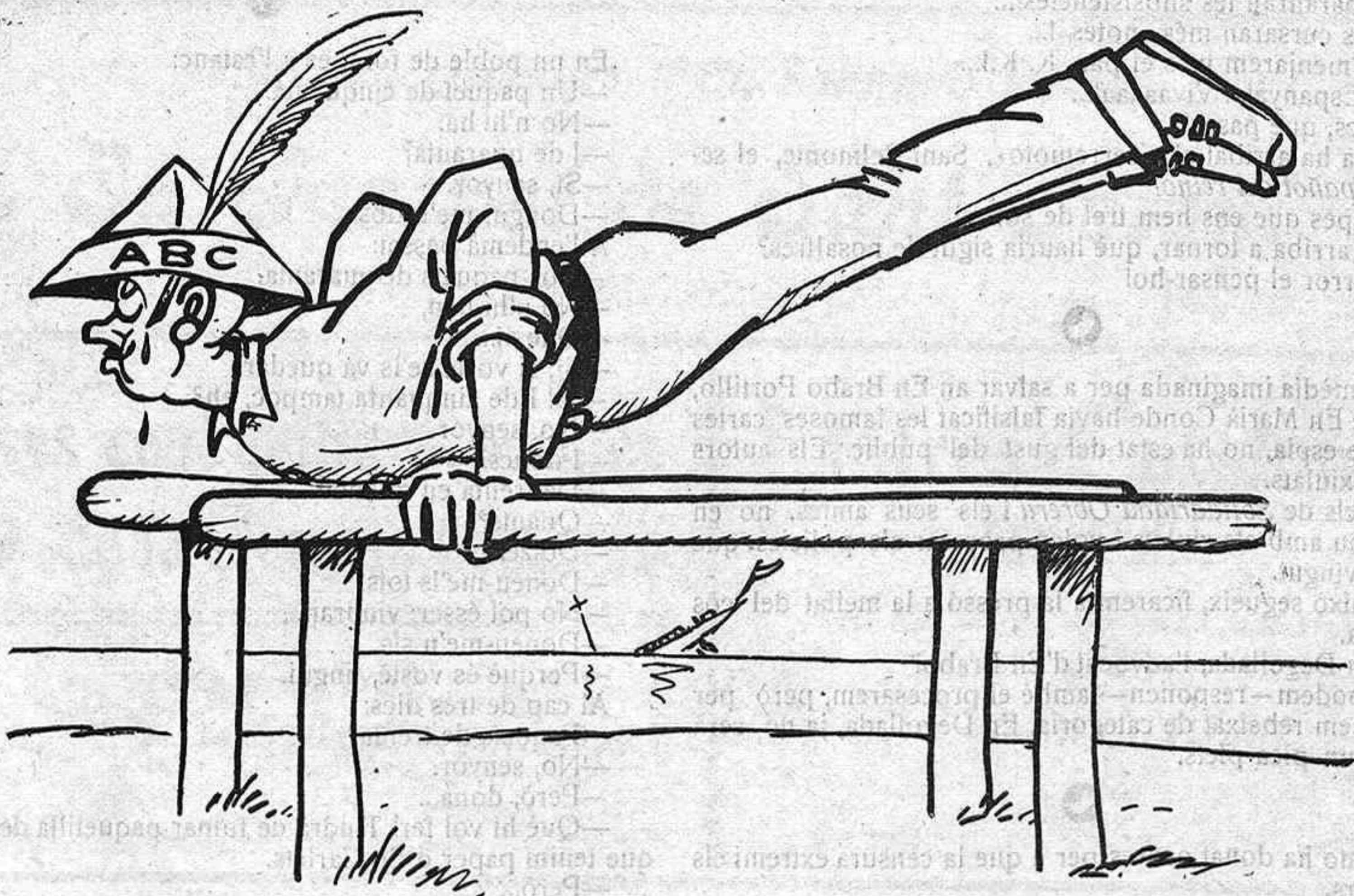
Llora, llora, uratua... etc.

fins arribar an allò de:

Lo mataron los cambá

(antecessors d'En Cambó).

Perfectament; descansi en pau el senyor Spano i anem a veure si treiem l'aigua clara de si canta o no canta aquesta mena d'ocellot que's nomena uratua.

DON LUCA DE TENA

—Me sembla que en el ram de planxes, he demostrat que soc el primer!

CANTANT LA MARINA

—Y a beberr y a beberr y apurartl. .
—Las copas de liccoortl ..

El senyor Gache, cònsol de l'Argentina a Barcelona, diu que no canta en un article, sobre l'escriptor, publicat en *La Vanguardia*, i sobre el seu mutisme arriba a explicar anècdotes.

En canvi, un tal Juli Cejador, que crec que és de l'Acadèmia, en un altre article dedicat al senyor Spano, al parlar de dita bèstia, en diu que és cèlebre a tota l'Amèrica per la encantadora dolçor de son cant.

Qui té raó, l'acadèmic o el cònsol? Me sembla que el cònsol, perquè sempre sap més un boig de casa seva que un savi de les dels altres; perquè els acadèmics s'equivoquen sempre, i perquè ja és cosa sabuda que els ocells d'Amèrica no canten mai, tot lo més xerren.

Viva España!...
Ara sí que anirem bé!...
Ja no podem patir!...
Ja s'abaratiran les subsistències!...
Ja no's cursaran més «notes»!...
Ja no menjarem més el pa... K. K.!...
Viva Espanya!... Vivaaaaa!...
I doncs, què passa?
Que ja ha arribat el «Terremoto», Sant Belmonte, el *segundo español del reino!*
Quin pes que ens hem tret de sobre!
Si no arriba a tornar, què hauria sigut de nosaltres?
Fa horror el pensar-ho!

La comèdia imaginada per a salvar an En Brabo Portillo, dient que En Marià Conde havia falsificat les famoses cartes del pobre espia, no ha estat del gust del públic. Els autors han estat xiulats.

Però els de *Solidaridad Obrera* i els seus amics, no en tenen prou amb els xiulets i volen procesar als policies que han intervingut.

—Si això segueix, ficarem a la pressó a la meitat del còs de policia.

—I En Degollada, l'advocat d'En Brabo?

—Si podem—responen—també el procesarem, però per ara, ja l'hem rebaixat de categoria. En Degollada, ja no serà més que un pica-plets.

En Dato ha donat ordres per a que la censura extremi els seus rigors.

I la censura, convidada a bodes, deixa els nostres periòdics plens de blancs, expurgant-los de tot comentari i notícia interessant.

Els nostres venedors poden cridar:
—*La Publicidad! La Lucha! El Progreso!* Lo blanc és la veritat i lo negre mentida.

En aquest món sempre hi haurà tontos.
Aquest Salvador Gisbert, del «Tupi», bé podia fer-ho abans o després això del *¿Crimen o suicidio?* que deien aquests dies tots els nostres rotatius.

En Gisbert hauria devingut una celebritat i en tota Espanya no s'hauria parlat d'altra cosa que de *tupinambero que mata*; però ara, ara no, home, ara no!

Que no ho sabia que estava a punt d'arribar En Belmonte, i davant d'això *boca abajo todo el mundo?*

Corre el rumor de que En Cambó se'ns casa.
Diuen que a San Sebastián va «clisar» a una damisel·la de l'aristocràcia i, ai que tinc!, ai que tinc!, la qüestió és que mutuament es van fletxar. Així ens ho assegura un amic nostre que ha vingut de *Donostia*.

Emperò nosaltres no ho creiem ni ho podem creure. En Francisquet, més que un bon ministre de Foment, és un deliciós president d'un «Club de los Solteros».

I el Marqueset d'Olèrdola un esplèndid secretari.

An En Degollada l'han ben *degollat*. Ell que's pensava era cosa d'hores la llibertat del seu *defendido*, l'ex *terror dos music-halls*, el celebèrrim Bravo... por pillo!

I doncs, com ha sigut aquesta ficada de peus, senyor Degollada?

Con que... les cartes eren falsificades, oi? *Vamos*, home! Si segueix per aquest camí, aquell *cèlebre* advocat Cid, del procés d'En Rull, resultarà, al seu costat, una «eminència», un «maestro».
Home, home!...

En un poble de fora; és a l'estanc:
—Un paquet de cinquanta.
—No n'hi ha.
—I de quaranta?
—Sí, senyor.
—Dongui-me'n dos.
A l'endemà passat:
—Dos paquets de quaranta.
—No n'hi han.
—Que sí...
—Sí; si vostè se'ls va quedar.
—Ja! I de cinquanta tampoc, eh?
—No, senyor.
—I doncs?
—De trenta en queden.
—Quants?
—Dotze.
—Doneu-me'ls tots.
—No pot ésser; vindran...
—Doneu-me'n sis.
—Perquè és vostè, tingui.
Al cap de tres dies:
—Paquets de trenta?
—No, senyor.
—Però, dona...
—Què hi vol fer! Tindrà de fumar paquetilla de vint; sort que tenim paper d'En Carlets.
—Però...
—Prengui, prengui; ja s'ho f....., vui dir ja s'ho fumarà.
I remena, dient això, un paquet de caliquenyos com escorçons dissecats.

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

ÚLTIMAS NOVEDADES

S. Taborda

Reflexiones sobre el ideal político de América

Un tomo

Pesetas 3'50

Rafael Santa Ana

Manual del perfecto mujeriego

Un tomo

Pesetas 4

Miguel de Unamuno

ENSAYOS

TOMO 8.º

Un tomo

Pesetas 3'50

ÚLTIMAS NOVEDADES

A. Pérez Lugín

LA CASA DE LA TROYA

ESTUDIANTINA

Novela premiada por la Real Academia Española

6.ª EDICION

Un tomo

Pesetas 4

Pedro Mata

Un grito en la noche

Novela de amor y de dolor

Un tomo

Pesetas 5

Edicions populars d'En Santiago Rusiñol

En Josepet de Sant Celoni

Ptes. 1'25

NOVEL·LA PICARESCA

Ptes. 1'25

Les cent millors poesies de la Llengua Catalana

Triades per
E. MOLINÉ I BRASES

Un tom UNA pesseta

Lletres Catalanes

VERS i PROSA

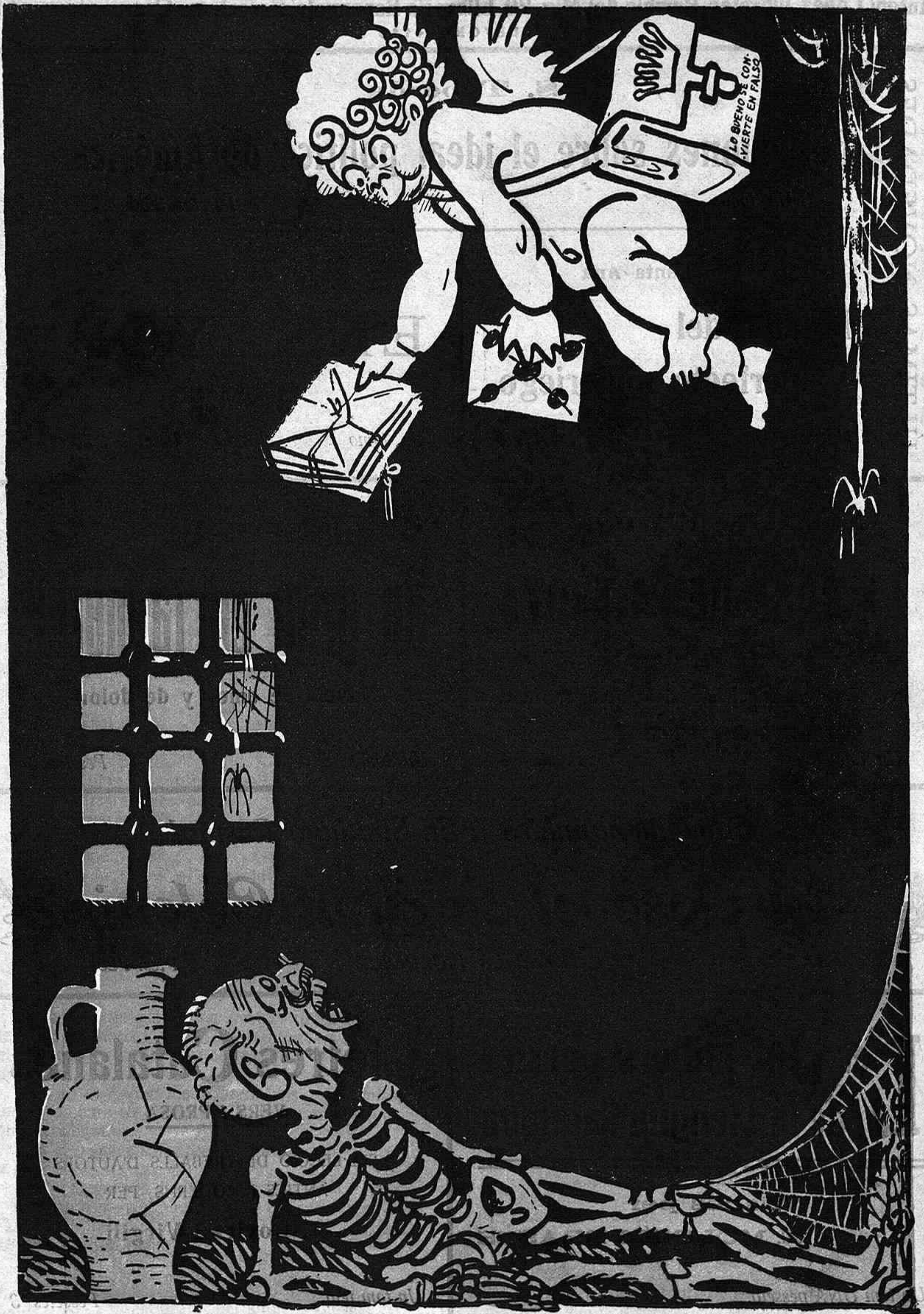
SEL·LECCIÓ DE TREBALLS D'AUTORS
ANTICS I MODERNS, PER

A. Rovira i Virgili

Un tom tela

Pessetes 3

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

AL CALABOSSO

—Saps les cartes? No són fetes teves.
—Si eh? No seré pas jo qui torni a dir-ho.